

Кафедра політології, соціології і культурології

Сучасні парадигми порівняльної політології

навчальна дисципліна вільного вибору
здобувачів наукового ступеня доктора філософії
(спеціальність 052 «Політологія»)

Викладач:

Савельєва Тетяна Павлівна – кандидат політичних наук, викладач кафедри політології, соціології і культурології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Мета курсу:

формування у здобувачів уявлення про особливості сучасних парадигм порівняльної політології, застосування отриманого знання для аналізу сучасних політичних систем та інших об'єктів порівняльного дослідження.

Завдання курсу:

розкриття методологічної проблематики та наукового інструментарію сучасної порівняльної політології; особливостей застосування методів порівняльної політології у науково-дослідницькій та прикладній аналітичній діяльності.

Зміст курсу

Тема 1 . Сучасний стан порівняльної політології

Компаративний підхід в політичній науці: історія та сучасність. Особливості предметного поля порівняльної політології у сучасній політичній науці. Методологічний плюралізм як основна характеристика сучасного етапу розвитку порівняльної політології. Нові виклики для порівняльних досліджень: посткомуністичні трансформації, аналіз демократичного транзиту, нові політичні рухи та партії, етнічні, мовні, вікові та гендерні фактори у політиці. Нові парадигми в сучасній порівняльній політології. Розвиток нових методологічних тенденцій - радикальна, відновлена історико-порівняльна методологія. Актуальність порівняльних політичних досліджень у сучасному світі.

Зміст курсу

Тема 2. Порівняльний аналіз в сучасній політичній науці: характеристика методу

Види та рівні сучасних порівняльних досліджень. Регіональне порівняння. Глобальне порівняння . Крос-темпоральне порівняння . Основні методи порівняльного аналізу. Особливості вибору методу порівняльного аналізу. Стратегії політичного порівняння. Методичні проблеми порівняння. «Проблема Гелтона» та дві стратегії порівняльного дослідження: порівняння найбільш схожих систем та систем, що найбільше розрізняються. Проблема можливості порівняння. Проблема еквівалентності. Проблема універсальності. Проблема виміру та інтерпретації.

Тема 3. Сучасні соціополітичні поділи як основа для порівняльного аналізу

Категорія "соціополітичний поділ" як інструментарій політичних досліджень. С.Ліпсет та С. Рокан як творці теорії поділів. Розвиток теорії соціополітичних поділів. Соціально-економічна основа соціополітичних поділів. Етномовна основа соціополітичних поділів. Феномен міграції до країн Західної Європи як підстава формування нового соціополітичного поділу. Релігійна основа соціополітичних поділів. Територіальна основа соціополітичних поділів. Особливості сучасних соціополітичних поділів.

Зміст курсу

Тема 4. Політична система як базовий об'єкт порівняльного аналізу

Політична система у порівняльній політології: теоретико-методологічний аналіз. Теорії політичної системи. Основні елементи політичної системи: влада, інтереси, політика, політична культура (політична соціалізація і політична секуляризація) та підсистеми: середовище, зв'язок-комунікація (інфраструктура), вироблення рішень, політичний результат. Політичне суспільство, політична номенклатура, політичний режим, територія як компоненти політичної системи. Структура та функції політичної системи. Типологія політичних систем. Індикатори порівняльного аналізу політичних систем.

Тема 5. Порівняльний аналіз політичних систем сучасних західних демократій та США

Особливості сучасної демократії. Модель медісоновської демократії США. Вестмінстерська система демократії Великобританії. Класична республіканська демократія у Франції. Німецька модель демократії

Тема 6. Специфіка політичної система тоталітаризму

Тоталітаризм як соціокультурний феномен. Політико-інституційні аспекти тоталітаризму. Тоталітарні політичні системи в сучасному світі. Особливості посткомуністичних трансформацій. Політична система сучасної України.